

*Barbers
violinkonsert*

5 september 2019

Uppsala Kammarorkester

Dirigent: Rebecca Miller

Solist: Johan Dalene, violin

Program

Louise Farrenc
1804-1875

Uvertyr nr 2 Ess-dur op. 24

Samuel Barber
1910-1981

Violinkonsert op. 14
Allegro moderato
Andante
Presto in moto perpetuo

PAUS

Franz Schubert
1797-1828

"Stora" Symfoni i C-dur nr 9 D944
Andante - Allegro, ma non troppo - Più moto
Andante con moto
Scherzo. Allegro vivace - Trio
Allegro vivace

Konserten beräknas pågå till kl 21.10

Uppsala Kammarorkester

Violin 1

Bernt Lysell, *koncertmästare*
Nils-Erik Sparf
Klara Hellgren
Dag Alin
Anders Lagerqvist
Anders Inge
Katarina Edvardsson
Jeffrey Lee

Violin 2

Brusk Zanganeh
Catharina Ericsson
Elin Emtell Rubinsztejn
Karin Liljenberg
Karolina Weber Ekdahl
Christina Gustavsson Hamberg
Anna Kroeker

Viola

Ylva-Li Zilliacus
Matilda Brunström
Olof Ander
Jörgen Sandlund
Åsa Stove Paulsson

Violoncell

Per Nyström
Louise Agnani
Gunnar Jönsson
Daniel Thorell

Kontrabas

Barbro Lennstam
Sigrid Granit
Roger Bergman

Flöjt

Hanna Gustafsson
Moa Bromander

Oboe

Malin Klingborg
Jenny Hülphers

Klarinett

Lena Jonhäll
Jan-Erik Alm

Fagott

Sven Aarflot
Anders Matell

Horn

Fredrik Dickfelt
Lennart Stevensson
Staffan Lundén-Welden
Heléne Sikdal

Trumpet

Bengt Fagerström
Paul Häggblöf

Trombon

Birgitta Lagerstedt
Sally Allkins
Nicholas Eastop

Pukor

Christer Ferngren

Piano

Lennart Wallin

Rebecca Miller, dirigent

Vi hälsar Uppsala Kammarorkesters nya chefsdirigent Rebecca Miller varmt välkommen!

Rebecca har hyllats för sitt energifyllda och övertygande orkesterarbete, samt för sin fantastiska förmåga att kommunicera med konsertpubliken. Uppdraget hos Uppsala Kammarorkester sträcker sig över tre år. Under säsongen 19/20 får vi se henne på dirigentpulten den 28 nov. *Elgars cellokonsert*, 6 feb. *Millers hyllning*, och 7 maj, *I Beethovens spår*. Rebecca Miller kommer, som orkesterns chefsdirigent, att sätta sin prägel på repertoaren de kommande tre säsongerna.

Rebecca började sin musikerbana med pianostudier i hemlandet USA, därefter följde studier i dirigering i både USA och sedermera i England, där hon numera är bosatt. Hon har dirigerat en lång rad orkestrar såsom BBC National Orchestra of Wales, Orchestra of the Age of Enlightenment, London Philharmonic Orchestra, New Haven Symphony Orchestra, Reno Philharmonic, BBC Proms. Rebecca Miller är idag chefsdirigent för Bishop's Stortford Sinfonia och första gästdirigent för Southbank Sinfonia. Hon är också ledare för orkestrarna vid Royal Holloway University i London, där hon byggt upp orkesterprogrammet till nya nivåer.

Johan Dalene, violin

Endast sju år gammal gjorde Johan Dalene från Norrköping sin första professionella konsert, och som 19-åring har han redan skapat sig ett namn i Sverige och internationellt. Erkänd för sitt dynamiska spel och sina lysande tolkningar har han under sin karriär hunnit ta hem första pris i flera betydande tävlingar. Senast i april 2019 då han vann den prestigefyllda Carl Nielsen International Competition.

Under säsongen 19/20 kommer han att kunna ses på alla de stora konsertscenerna i Skandinavien, och han kommer att debutera med både Leipzig Gewandhaus Orchestra och New Japan Philharmonic. Han har även blivit inbjuden som Artist in Residence hos Sveriges Radios Symfoniorkester under säsongen 20/21.

Johan spelar på en Stradivarius från 1737, utlånad av Anders Sveaas Allmännyttige Fond.

Farrenc, Barber och Schubert

Louise Farrenc växte upp i Paris i en konstnärlig familj, både fadern Jacques-Edme Dumont och hennes bror Auguste var berömda skulptörer. Själv blev hon en av sin tids stora musikpersonligheter, som pianovirtuos, tonsättare och pedagog. Komposition studerade hon från femton års ålder för Antonín Reicha, troligen dock inte i hans ordinarie klass på Pariskonservatoriet, eftersom endast män vid den tiden fick ägna sig åt något så knepigt som att skriva musik. Senare blev Farrenc pianoprofessor vid samma konservatorium, en topposition som hon behöll i flera decennier. Farrenc hade också stor betydelse som arrangör av musikaliska salonger, viktigt i den franska huvudstaden.

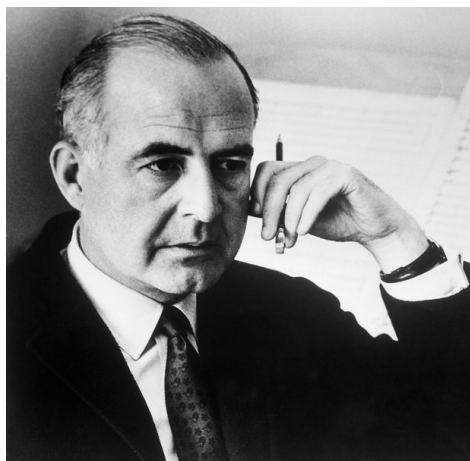
Under 1830-talet blomstrade pianistkarriären och från början komponerade Farrenc enbart solopianomusik, beundrad av kritiker som exempelvis Robert Schumann. Bland hennes högklassiga kammarmusik blev inte minst nonetten från 1849 en stor succé. Det var först efter denna framgång som den redan uppburna konservatorieläraren Farrenc plötsligt kunde begära, och beviljas, samma lön som sina manliga professorskolleger.

Förutom en del vokalmusik finns det också verk för piano och orkester, tre förträffliga symfonier och så ett par konsertuvertyrer av hennes hand. *Uvertyr nr 2* i Ess-dur med opusnumret 24 tillkom liksom den första uvertyren 1834. Ett något mer dramatiskt verk än föregångaren, i båda uvertyrerna används för övrigt en större besättning (fyra horn, två trumpetor och tre tromboner) än i symfonierna från 1842-47. Konsertuvertyrerna var en viktig vändpunkt i hennes komponerande, det var vid denna tid en föga parisisk gärning att ge sig på

orkestermusik. Opera dominerade totalt och det fanns bara en enda regelbundet verksam symfoniorkester, Société des concerts, som mycket sällan intresserade sig för franska tonsättare. 1840 framförde de i alla fall den här aktuella uvertyren. Den rena konsertuvertyren, alltså inte avsedd som inledning till ett sceniskt verk, var en nymodighet med rötter i Tyskland. Felix Mendelssohn brukar betraktas som "uppfinnaren", men han använde då i allmänhet en titel som angav ett bakomliggande program av något slag.

Den amerikanske tonsättaren **Samuel Barber** från West Chester, Pennsylvania, kom att tillhöra den rätt stora skaran av 1900-talskolleger som ofta fick be om ursäkt för sin tidiga, romantiskt färgade stil, hur nykter den än kunde framstå som. Men även de mest bottenfrusna bland modernister hade ofta svårt att värja sig mot Barbers överlägset mest kända verk,

Adagio för stråkar. Tvåa på listan är nog *Violinkonserten*, påbörjad 1939 i den lilla schweiziska byn Sils-Maria där tonsättaren vistades, med sina praktexempel på lyrisk sångbarhet både i inledningsatsen och i det påföljande andantet. I sista satsen möter man dock en annan Barber, mer dissonant och rytmiskt intrikat.

Historien om konsertens tillkomst och försenade uruppförande har tidigare fått både beställaren och den tilltänkta solisten att framstå i mindre god dager, jag har själv gjort mig skyldig till att i god tro återge vissa myter om de bådas krånglande. Det var snarare så här: Verket beställdes av tvåmiljonären Samuel Fels från Philadelphia som erbjöd en rundhänt summa för en konsert till den unge ryskfödde violinisten Iso Briselli, tillika Fels adoptivson. Denne uppskattade de båda första satsernas lyrisk kvalitet mycket, men menade att finalen skulle kunna demonstrera mer av instrumentets virtuosa möjligheter än vad som var fallet. Barber skrev då sin korta *moto perpetuo*-sats ("oändlig rörelse"), bara ungefär fyra minuter lång. Briselli tyckte att satsen helt enkelt inte passade

ihop med de andra, inte att den var för svår eller rent av ospelbar som tidigare hävdats. Den dåliga stämning, inklusive direkt bråk om betalningen, som rapporterats tycks aldrig ha varit verklighet. Briselli avstod från sin rätt till uruppförandet och Fels lät glatt Barber behålla det han redan fått för jobbet. Konserten hade fullbordats då Barber var tillbaka i USA (Europa kändes inte riktigt hälsosamt efter Tysklands invasion av Polen), och det blev den amerikanske violinisten Albert Spalding som stod för premiären tillsammans med Philadelphia Orchestra under ledning av Eugene Ormandy i februari 1941. Ögonblicklig succé, en klassiker var född.

Vad det nu än var som orsakade **Franz Schuberts** alltför tidiga död, tyfoidfeber enligt den officiella förklaringen, en måltid med otjänlig fisk, syfilis som man numera lutar åt eller något helt annat, så kan man misstänka att han hade fortsatt att bidra högst betydligt till musikhistorien om han fått leva. *Symfoni nr 9* i C-dur, kallad *Den stora* för att skilja den från nr 6 i samma tonart, hade både han själv och vi andra nog kunnat betrakta som det första fullbordade mästerverket i hans symfoniska kanon. Kanske hade han rent av fått snurr på operaproduktionen och skapat de viktiga verk han längtade så efter, och som man kunde förvänta med hans unika melodiska förmåga.

Schuberts frånfälle var en svår förlust för konsten. Symfonin anses numera vara komponerad 1825-26, inte dödsåret 1828 som man tidigare trott. Tonsättaren hade hoppfullt presenterat den för Musikverein i Wien, det är oklart om man där gjorde något alls med den.

Efter Franz död förvarade den yngre brodern Ferdinand manuskriptet på kistbotten i sitt hem, där självaste Robert Schumann på nyårsdagen 1839 gjorde fyndet och tog det med sig till Leipzig. Stor är symfonin redan genom att den, inte minst om man iakttar alla repriser, tar en bra stund att framföra. Man har talat om dess "himmelska längd", men just längden blev till en början ett hinder för ett gott mottagande. Schumann fick Felix Mendelssohn att med stor entusiasm uruppföra symfonin i Leipzig i mars 1839, dock med omfattande strykningar. Orkestrar i Wien och Paris vägrade hårdnackat att spela symfonin. Mendelssohn fortsatte göra vad han kunde för att ordna ett segertåg för den, och skrev till Royal Philharmonic Society i ärendet. Musikerna i London skrattade 1844 helt enkelt ut verket under repetitionerna. Speciellt stråkarna hade stora problem, och då särskilt med finalsatsen. Deras kraftresurser var inte riktigt tränade för detta, man var inte redo

för det himmelska. Liksom Beethoven hade tillfört sin dramatik till wienklassikerna, kompletterade Schubert här med en egen varm lyrik.

På grund av de nämnda motgångarna dröjde det länge innan denna mästerliga bro mellan klassicism och romantik slog igenom. Symfonin som skapats vid höjden av den tidiga romantiken, med drag som skulle följa med genom den stilens alla senare epoker, blev välkänd först i Wagners och Brahms tidevarv. Den är skriven för en besättning som i stort sett är den gängse klassiska, fast med hela tre tromboner som bärande element i orkestreringen som en nyhet från Schuberts sida. Det är, naturligtvis, inte fråga om det avskedsverk som det ibland betraktats som. *Den stora i C-dur* står för något ungt, fräscht och kraftfullt framåtblickande. En symfoni som faktiskt till största delen präglas av stor och genuin glädje.

/Gunnar Lanzky-Otto

Uppsala Kammarorkester
Lördag 9 november 13.00
Uppsala Konsert & Kongress,
Stora salen

Clownen Ester: Åsa Forsberg
Dirigent: David Lundblad
Regi: Ola Citron

Familjekonsert *Ester letar orkester*

När Ester vaknar i sitt kontrabasfodral har konserten redan börjat! Oj, oj, oj, nu är det bråttom. Hon hittar en pinne att dirigera med och är beredd att hjälpa till. Men dirigenten är inte intresserad av hennes hjälp. Tur att Ester är envis. Mycket envis!

Uppsala Kammarorkester ger tillsammans med Teater Fenix en familjeföreställning med mycket musik och pantomimteater. Ljuv och drömsk stämning blandas med lätt och pampig klassisk musik allt medan clownen Ester hittar på finurliga sätt för att få dirigera orkestern.

Från ca 4 år, men passar alla generationer.
Biljett 135 kr, under 12 år 80 kr
via tickster.se eller Uppsala Konsert & Kongress

Musik i Upplands kommande konserter

14 sept. kl 16.00 Konstakademien, Stockholm
15 sept. kl 16.00 Uppsala Konsert & Kongress, Sal B
Metamorfoser - Uppsala Kammarsolister
Gäster: Marie Macleod, cello och Håkan Ehrén, kontrabas
Strauss: *Metamorfoser*, Schönberg: *Verklärte Nacht*

19 sept. kl 19.00 Uppsala Konsert & Kongress, Stora salen
Poesi och saga - Uppsala Kammarorkester
Dirigent: Ville Matvejeff. Solist: Ida Falk Winland, sopran
Musik av Ravel, Debussy, Mozart och Schreker.

28 sept. kl 18.00 Uppsala Konsert & Kongress, Restuarangen
ULV firar 10 år!
Uplands Låtverkstads jubileumskonsert med Hoven Droven.
Festlig musik- och danskväll

1 - 10 okt. Konsertkarusellen, turné i Uppsala län
Skuggvärldar - Uppsala Kammarsolister och Ulrika Knutson
Musik av och berättelser om Fanny Mendelssohn Hensel, Ethel Smyth och Valborg Aulin.
Tid och plats se: www.musikiuppland.se

6 okt. kl 16.00 Uppsala Konsert & Kongress, Sal B
Bernstein - Linnékvintetten och Trio X
Delar ur musikalen *West Side Story* samt *Mässa* av Bernstein, arrangerad för brass och jazztrio.
Brasskvintetten *Street Song* av Michael Tilson Thomas.

12 - 19 okt. Konsertkarusellen, turné i Uppsala län
Trio X och Svante Henryson, cello
Tid och plats se: www.musikiuppland.se

Musik i Uppland samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan planterar
Musik i Uppland fem träd i Vi-Skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Musik i Uppland, Box 3106, 750 03 Uppsala, tel. 018-17 19 20, info@musikiuppland.se
Länsmusikchef: Peter Waldemarsson 018-17 19 33
Orkesterchef: Mona Gunnarsson 018-17 19 36, mona.gunnarsson@musikiuppland.se
Foto: Dalene/Nikolaj Lund, Miller/Stewen Quigley

Följ Uppsala Kammarorkester på facebook!
www.facebook.com/uppsalakammarorkester

Se Musik i Upplands aktiviteter också via facebook, twitter och youtube.
www.musikiuppland.se

**MU
SIK**
I UPPLAND